

74
①
تۆرك يوردى

ناشرى : تۆرك يوردى

مدبرى : محمد امين

۱۰ تموز ۱۳۲۹

۲ يىل

صافى ۲۰

۱۰ تموز

یوزنده نشان اوله رق یالکز قاقمزی براققدی، اونی ده می موردار آیاقلرله
لکه له دیگیز ... دیرلر .

حلال ایتمز . . حقمزی حلال ایتمز . . طیرناقلریمزله گوگوسلریمزی
ده شهرز، مزارلره آصدیغمز روحلریمزی قوپاریر طمویه آتارز . . کوك قبه ده
شیلایان ییلدیزلری سوکر سوندوریرز . . حقمزی ایستهرز ...

اگر تورک اوشاغنده قان قلامش سه ، اگر صویومز سوندی دییه
باغیراجقسه ق، اگر یدی چوره یه اسلام طوغنی دیکن جامعلر مناره سنی ییلدیزلرمزله
شنلیرمه جکسه ک :
باغیریکز ملککر، یولداشلر ده پرنسون، جنتدن دونه رک صویومزی قانله
سوپورسون .

غالب مختار

اجتماعیات

عثمانی انقلابنک شرقده کی تأثیراتی

۱۹ نجی عصرک انفلاقی غربجه نه ایدیه اون دوردنچی عصرک انفلاقی ده
شرقجه اویله در . ۱۹ نجی عصر غربده فرانسه انقلاب کیری ایله آچیلدی .
روسولرک، وولترلرک، مونته سکیولرک، دیدرولرک، هولباقلرک خلاصه « بیوک
محیط المعارف » ک اطرافده « محیط المعارفچی » Encyclopediste نامی ایله
طوبلاشمش اولان عالم، حکیم، متفکر، ادیب و محررلرک، سیاسی، اجتماعی،
اقتصادی، فلسفی و اخلاقی نظریه لری ذاتاً اوتهدنبری چورومکده، بوزولمقده
اولان اسکی تشکیلات سیاسی، اجتماعی و اقتصادی، اسکی خرافاتی، اسکی
سقولاستیق اساسلری تا کوکندن قیردی، هر نوع نفوذ و تأثیردن (Antorité)
محروم ایتدیردی! اولجه قلبه ده، روحلرده حصوله کلش اولان شو تبدلات

عظیمه آرتق کندیس ايله تماماً ضد و مخالب اولان اسکی قالبیره سینبشه میوردی؛
 کندیس ایچون یگی بر مخرج ، یگی و مادی قالبیر آرییوردی . حالوکه اسکی
 ویرانمش تشکیلات سیاسی ، اجتماعی و اقتصادی نیک باشنده بولنه رقی آنلردن
 استفاده ایتمکده اولانلر ، اسکی خرافات و سقولاتیق نظریه لرینی کندی
 موقعلرینک تحکیمی ایچون یک موافق بولانلر شو درین احتیاجی کورمک ،
 آکا توفیق حرکت ايله مک خصلت و فضیلتدن عاری ایدیلر . نه شعاری « Après
 nous le deluge » بزدن سوکرا ایسترسه قیامت قوبسون ! ، اولان اون بشنجی
 لونی ونده آنک یرینه بالاخره قائم اولان اون التنجی لونی قلب و روحلرده
 وقوعه گلمش اولان تبدلات عظیمه یی تقدیر ایدم بیله جک قدر ذکایه و ایجابجه
 حرکت ایدم بیله جک اراده یه مالکدی . غربک اون سکزنجی عصرینی شخصلرنده
 تمثیل ایدن شو تاجدارانک اطرافنی آلمش اولان و صوف عالییه یی تشکیل ایدن
 اصیل زاده ورهبان اخلاق ، ذکا ، استعداد و قابلیتجه دهها دون بر درجه ده
 ایدیلر . اون التنجی لوئینک زوجه سی و آوستریا ایمپراطورینک قیزی ماری
 آنتوانه Marie Antoinette ، ینه قرالک برادری دوق دارتوآ Duc d'Orléans
 رهبان صنفک الک ایلرو کلنلرندن اسکی بر اسیلزاده عائله سنه منسوب دوق وروهان
 de Grohan بونلرک الک ممتازلری ایدیلر . بونلرک ایسه ذوق و صفادن ، عیش
 و عشرتدن ، اقتدارک ، ثروتک تهیه ایدم بیله جکی و بی پایه اخلاقسزلنک منع
 ایتیمه جکی هر نوع لذایذدن یادن متلذذ اولمقدن باشقه دوشنجه لر یی یوقدی . حالوکه
 بئون شو ذوق و صفالری ، عیش و عشرتلری تطمین ایدن اسرافاتی تأمین ایتمک
 ایچون خیال بشرک ایجاد ایدم بیلدیکی هر نوع ظلم و جفالره ، تضییقاته ، اذالره
 مراجعت ايله مک لازم کلیوردی . اهلینک قسم اعظمی شو ظلم ، جفالر آلتیده ،
 ویرکولرک ، تعدیلرک آغیرانی ايله ازیله رک ابلکه یوردی .

اسکی دنده بو حال موجوددی . فقط اوزمان گرک دین و کرک فلسفه اهلانی
 صبره ، تحمله ، اطاعته دعوت ایدم رک بوکچی ظلم و جفالری یک طبعی ، یک
 محق اولارق کوسترییوردی . دین ، قرالی « مؤید من عندالله » (Droit divin) ،
 اطاعتی واجب بر ظل الله دییه اهلانیه تلقین ایدیوردی . قرالک اراده سی - اللهم

اراده سى ايدى . آكا قارشى چي قماق اللهه عصيان ايلك دى . بوسسوئە Bossuet
 كى حكيم لرده عين نظريه يى علماً و قناً اثباته چالشيورلردى . ادبا ، محررين ايسه
 - حتى مولييه لرله ، راسينلره وارنجه يه قدر - قراللىك ، اصيلزاده لرك ، رهبانلىك
 عادتاً مدافعلىرى ، قصيده خوانلرى كسيلمشلردى ! بومناسبتله اجرا ايديلن ظلم
 وجفالر ايله اهلينك احوال روحيه سى آراسنده بر مناسبت ، بر آهنگ واردى .
 مظلوملر ، جفا ديدلر ظلم و تعديدن متأثر اوليورلرى . آنلرى طبعى ، صانكه
 بر اداره ازليه نك تجلى سى كى تلقى ايله يورلردى .
 لاكن بوكره آرتق بو آهنگ بومناسبت بوزولمشدى . وولته لرلك كسكىنجه
 قلملىرى كليسا آنالرينك يوزلرندن نقاب رايى قالديره رق كنديلرينى اولدقلىرى
 كى بتون اخلاقى لقللىرى ، قوللر و فعللىرى آراسنده كى تضادلىرى ايله عريان
 بر حالده گوسترمشدى . آرتق بونلرك او رياكارانه موعظه لرندن ، سوزلرندن
 اثر قالمشمشدى . روسسو و مونته سكيولرده انسانلرك حرياداديله رق كندى صالح
 و سعادتلىرينك يكانه عامللىرى اولدقلىرى ، دنيا ده كيمسه نك نه ظل الله . ونه ده مؤيد
 من عند الله اولمه ديغنى ، اراده مليه يه استناد ايمه ين بتون حكومتلرك ، بتون حاكيتلرك
 غصب محضدن عبارت اولديغنى اذهان و قلوب عموميه يه يرلشديرمشلردى .
 ديكر ادبا و محررين ايسه حریت ، مساوات ، عدالت عشقنى ، اخوت بشريه
 سوداسنى بتون دماغلره تلقين ايله مشلردى . طبعى ايدى كه شو يكي ذهنيته ، يكي
 احوال روحيه ايله اسكى عادات ، اسكى آداب حكومت ، اسكى تشكيلات اجتماعيه ،
 سياسيه ، دينيه دوام ايدمه مزدى . عقى باشنده بر حكومت رجلى شو تضادى
 آكلايه بيلير و ايجانجه حركت ايدمه بيليردى . اوحالده انقلاب يرينه بر تكامل قائم
 اولوردى . فقط يوقا ريدده ذكر ايتديكمز كى اوزمانكى فرانسه بوكى رجال
 دولته مالك دكلدى . قولبه ر ، Colbert نه ككه ر Necker كى احوال عموميه يى
 ادراك و تقدير ايدر ، روش حالدن وضعيتك وخامتتى درك ايدر تك توك ذوات
 ظهور ايتدى ايسه ده آنلرك اخطارات و تدابيرى ثمره بخش اوله مدى . زيرا
 اسكى حالدن استفاده ايتك عادتته طوتولمش اولانلر آندن بر تورلو ايريلاميورلردى .
 بالاخره فرانسه انقلاب كبرى بتون او عظمتلى دهشتلى ايله وقوع بولدى .

اون سکزنجی عصرک اواخرنده فرانسه ماده و معنی بتون آوروپانک منلی ایدی. بتون اوروپاده موجود اولان تشکیلات سیاسیه، اجتماعیه، دینیه فرانسه نك همان همان عینی ایدی. فرانسرلر باشقه لرندن دهامترقی، دهامتمدن اولدقلری و فرانسه مشاهیر علماء ادباء، حکما سنك شهرت و ناملری هر طرفه سرایت ایتمش اولدینی ایچون فرانسه تشکیلاتی، طرز حیات، فرانسرلسانی، عادقلری، فکر و حیاتی مودا شکله کیرمشدی! هریرده فرانسه نی تقلیده چالش یوردی. بدیهی ایدی که فرانسه ده ظهور ایدم جک اولان هر نوع حرکت سریع بر صورتده بتون اوروپایه سرایت ایدم جکدی. ذاتاً بتون اوروپا عین تشکیلات سیاسیه، اجتماعیه، اقتصادیه نك، عین اعتیادات و اعتقاداتک آلتیده ایگله یوردی. فرانسه نك دردلرینه چاره ساز اولاجق بر تبدل بتون اوروپانک ده دردلرینه چاره ساز اولاجقدی. بو حقیقتی اسکی وضعیتدن استفاده ایدن صنوف حاکمه نك قولای درک ایتدی. فرانسه انقلابنه نهایت ویرمک، آنک سرایتده سد جکمک ایچون بتون اوروپا حکومتلری اتحاد ایله دیلر. فرانسه اوزرینه یورودیلر. لاکن بونکله بیله انقلاب فکرینک انتشارینه، تجدد حیاتیاتک تعمیمنه خدمت ایتمش اولدیلر. زیرا هر شیئک اوکنه قوتله چیقيله بیلیر. یالکز فکرک، حنک، حقک اوکنه چیقيله مز. پارسدن یوکسه لن «حریت، مساوات» ندالری آز بر زمان ایچنده بتون اوروپایی صارصدی. آوروپانک هر جهتنده مظفر و غالب فرانسر عسکرلری اهالی طرفندن بر مستخلص کبی قارشیلاندیلر، آلقشیلاندیلر. نابولیونک فتوحاتی انقلابک طوغوردینی یکی فکر و حسلرک غالبیتی ایدی. اسکی آوروپا بتون او پیرانمش، چورومش تشکیلاتی، اعتیاداتی ایله برابر بوسیلاب جوشان تجدد قارشیسنده زیروزبر اولدی. اوج ایمپراطورک مقدس اتحادینه، بتون کلایسارؤسانک مجاهداتنه رغماً روسونک، مونته سکیونک، وولته درک روحلری آوروپایی غربی باشندن اشاغییه صارصدی. ۱۸۱۵ سنه سندن ایتالیا محاربه سنه قدر اوروپایی بر انقلاب فیرطنه سی استیلا ایدیور، طالفه لری غربدن شرقه طوغرو یو وادلانه رق هریره تازه حیات تخم لرنی صاجیوردی. ۱۹ نجی عصرک ورودی ایله شو انقلاب طالفه لری آوروپای غربینک

حدودى كچه ترك شرقى ده استىلايه باشلادى. ۱۹۰۴ ده روسيه ده، ۱۹۰۶ ده ايران ده، ۱۹۰۸ ده عثمانلىلقد ده ۱۹۱۰ ده چينده بيوك انقلابلر وقوع بولدى. شرق ده يوز سنه اولكى غرب كې باشدن آشاغى يه صارصلدى. اسكى تشكيلات، اسكى عضويتلر پارچه لانيور، محو اوليوردى. يرلرينه يېكى اساسلر، يېكى ترتيبات قائم اوليوردى.

فقط شرق انقلابلىرى ايچنده هيچ بريسى عثمانلى انقلابى قدر اهميتى، تاثيراتى، نتايجى احتوا ايدمه مشدر. وبوده غايت طبيعى ايدى. عثمانلىلر شرق ده فرانسه نك قبل انقلاب غريمده كى وضعيتده ايدى، عين نفوذى، عين موقعى حائز ايدى! عثمانلىلر دولتى عين زمانده ده خلافت معظمه اسلاميه يى حائز برسلطنتدى. كندينه خاص اولان بر مدنيتى، بر طرز معيشتى، معين تشكيلات سياسيه واجتماعيه سى، دينى، ادبى، فلسفى نظريه لرى، اعتيادات واعتقادلىرى حائز اولان درت يوز ميلونلر بشريت اسلاميه نك رهبرى، امامى، مقتداسى ايدى! عالم اسلامك همان همان كافه سى بتون دينى، فلسفى، ادبى، علمى معلملىرى، عالمرى، مودللىرى استانبولدن، مككدن، مدينه دن، قونيه دن، كر بلادن ونجفدن آليورلردى. كافه سنك اعتيادات واعتقاداتى، حيات سياسيه، اجتماعيه، اخلاق حقنده فكرلىرى، حسلىرى، نظريه لرى عيني ايدى! بديهى ايدى كه عثمانلىلقد وقوع بولاجق هر نوع انقلاب سياسى، اجتماعى، حسمى بر سرعت فوق العاده ايله بتون شو عالم اوزرينه عظيم ودرين تاثيرات اجرا ايدم جكدى!

فى الحقيقه عثمانلى انقلابندن صوكره غايت مهم جريانلر، تبدلات فكريه نك، تغيرات حياتيه نك حصولپذير اولديغنى كورييورز. اصحاب كهف كې عصرلردن برى اوزون وتوكنمز بر خواب غفلته طالمش، عين اعتيادات ونظريه لرى، عين طرز معيشتى بر قاچ يوز عصردن برى بلا تبديل وتغير محافظه ايدم ترك كلش اولان مسلمانلر صانكه يد قدرتك عظيم بر ضربه سى ايله صارصيله رق باشلىرى قالديردىلر، كوزلىرى آچدىلر. اطرافلر زنده زمانك عصرك، پك ايلرى كيتمش اولديغنى، آرتق كندى طاشيدىقلىرى فكرلرده، حسلرده كيمسه قالماش اولديغنى، جيلرنده حفظ ايتمش بولنديقلىرى سسكه ترك بازارلرده رونقى اولمديغنى درك

ایله دیلر. همان هر خصوصده تجده و اساسات حیاتیته نک عصر و زمانک اقتضاته
گوره تبدلته شتابان اولدیلر!

ذاتاً عثمانلی انقلابنک تبشیر ایتدیکی حقایق اسلامره، اسلامیه تماماً بیانیجی
دکلدی. «حریت»، «عدالت»، «اجماع امت»، «شورا»، «حق تنقید» و سائر کبی
فکرلر اسلامیتک تا اولدن وضع ایتمش اولدینی اسلاردی. یالکز عصرلر کلوب
یکدیجه بونلر ا زرلرینه تراکم ایتمش اولان خرافات آلتنده بوغلمشلردی،
ارباب علم و قلم ایسه ظالمیره اتباعاً آنلری «طل الله»، «موید من طرف الله»،
دیه اوقشامق مجبوریتده قالمشلردی. بو سایهده اسلامیتک حقایق و فضائل،
روح و اساسی یرینه بر طاقه بوغوجی، ازیجی خرافات، اسلامیتله طبان
طبانهدن اولان اعتقادلر قائم اولمشدی. طیبی اخلاق عمومیهده بوندن متأثر
اولارق کیت کیده تدفیه، انحطاطه یوز جویرمشدی! اسلامیتک طوغورمش
اولدینی و سائر ادیان قارشی افتخار ایتمه یه حق کسب ایتمش اولدینی اوکوزل و پارلاق
مدنیتندن، آثار حکمیه، فلسفیه اخلاقیه علمیه و ادبییهدن یالکز بر نام و نشان
قالمشدی. بونلرک یرینه اوزون اوزون عصرلردن بری تکرر ایده کلکده اولان
هر کسی بیقدیریجی، هر کسی بیزار ایتمش و رسمی، مودل و فورمول شکلی
آلمش اولان بعض خرافات و مالایعنیلر قائم اولمشدی...

اسلامیتک طمارلرنده صانکه هر نوع منبع حیات قورومشدی! اوزون
اوزون عصرلر متکامل آدمیلرله توالی ایتدیکی، اطرافده بر جوق تبدلات و تغیرات
وقوع بولدینی حالده عالم اسلامده هیج بر یکیلک، هیج بر اثر ترقی و تعالی
مشاهده ایدیلوردی. صانکه بر حال انجماده محکوم قالارق ابدیاً بولندینی
وضعیتدن قییلدامیه جقدی! بالطبع طورغون بر صو حال و وضعیتنی آلمش
اولان عالم اسلام تفسخه، انحلاله، تجزییه باشلامشدی. مسلمانلر طالمش
اولدقلى اوزون خواب غفلتک، عدم دقتک، تجازاتی پک آغیر بر صورتده
چکدیلر و حکمکده درلر. انقلاب عثمانی وقوع بولدینی ائنده درت یوز میلیونلق
اقوام اسلامیهدن اوج یوز یتمش میدونی - اجانبک تحت اسارتنده بولنیوردی!
بو، اسلامیت ایچون دکل، مسلمانلر ایچون عظیم بر سقوط مادی و معنوی ایدی.

مع مافيه بتون شو سقوطه ، شو انحطاطه رغماً مسلمانلر دماغلرنده
 وقلبلرنده اسلاميتك اسكى غنعه لرني، صاف خاطره لرني طاشيورلردى. اسلاميتك
 وضع ايتمش اولديغى اومتين اساسات اجتماعيه ، او عالي اخلاقي نظريه لر ، عصر
 سعادتك ، خلفاي راشدينك براقش اولدقلى ايزلر هر كسك خيالىنده بر غايه
 وبر امل كي طولاشيورلدي! انقلاب عثمانى بو غايه لري، بوملرلى علني بر صورتده
 اعلان ايتدى. آنلرك احيا ايديله بيله جكنى تبشير ايله دي! بو نقطه نظر دن انقلاب
 عثمانى - صفوت اسلاميه نك عودتى مدنيت قرآنيه نك يكي دن ديريله سي كي تلقى
 ايديله بيلير! حریت، عدالت، ايچون، ترقى و تعاليات هوسى ايله صوصامش اولان
 قلب اسلام مقرر خلافت اسلاميه دن يوكسلمش اولان شو صدای تجددى، شو
 رجعت اسلاميه يي عظيم براميد نجاتنه قارشيلادى: سانكه عالم اسلام اوزرندن
 بر كابوس موت قالد يرلدي: تازه لنمش روحلر آچيلمه يه، براميد ونشه قلبلر ضربان
 ايمه يه باشلادى. عصر لر دن برى عالم اسلامده مشاهده ايدلمه مش اولان بر فعاليت
 دماغيه وقلبيه شو واسع عالمك بتون جهات مختلفه سنده نمايان اولدى: بيكلرجه
 غزته لر، يوزلرجه رساله لر، كتابلر نشر ايدلمه يه، مكتبلر، مدرسه لر، دارالفنونلر
 تأسيس ايدلمه يه باشلادى: ذكاي بشرك تدقيق و مطالعه ايديله جكي حيات
 و حادثات كونه نك هر جهتي موضوع مذاكره و مطالعه اولدى: اسكى دن قبول
 ايدلمش اولان و عالم اسلامى بو قدر عصر لر مدتجه حال عطالت و انجماده محكوم ايله مش
 بولتان قورى، روحسز، اساسسز، فورموللر، مودالر، دستورلر، بر طرف ايدلدى.
 بتون شخصى نفوذلر، غير حقيقي مطاعيتار *Autorité* قيرلدى. هر شى ساحه مناظره يه،
 مناقشه يه قونولدى! اوت! بو قدر واسع و عظيم بر بحران فكري آراسنده بعض
 مفرط وحتي ياكلش جريانلر كده موجود اولديغى ماعجوزدر. فقط بو حال غايت
 طبيعى دكلى در! عالم اسلام يكي دن تشكل ايتكمده در. اسلاميت اوزرني قابلامش
 اولان خرافات دن استخلاص ايديله رك بتون صافلغى، بتون بلورلغى ايله ميدانه قونولمق
 اوزره در. بونى يايقم ايچون او عصر لرك تراكم ايتمش ييغنلرني دفع ايديله جك
 بر سيلاب عظيمك، بر فرطنه نك حصولى غايت طبيعى در. كذابو سيلاب، بو فرطنه ايچنده
 بعض مفرط، غير مناسب جريانلر ك و قوعى ده طبيعى در. بز بوندن لزومندن زياده

متأثر اوله ملييز . بو كې جريانلر كلوب كچيچى در . عالم اسلام يالگىز بر بخران سياسى دكل عىنى زمانده بر بخران فكري وحسى ده كچير مكده در . بر زمان كچيركه بو بخران نهايت بولور ، بتون جريانلر ك يگون محصله سى بر بخران طيى بولار ق فيض آور بر شكل آير ! يالگىز او زمان ايام حاضره نك وانقلاب عثمانىك بتون عالم اسلام وبتون شرق ايچون بخش ايتمش اولدينى فيوضات بى نهايه بحق تقدير ايدلمش اولور . بزاليوم بخرانك ايچنده بولنديغمز ، آنك تفرعائيله محاط اولديغمز وهيت عموميه سنى كوره مديكمز ايچون آنى بحق تقدير ايدميورز .

حالبو كه اوزاقدن باققده اولان وبناء عليه بخران حاضر ك اهميتى ، نتايج ملحوظه سنى احاطه ايله ميه مقتدر بولنان آوروپاليلر شمديدن بخرانك ترمه قدر وار ايله جكنى كسدير يورلر . ونقطه وصول كنديلرى ايچون يك نامساعد اولدينى شمديدن كوردىكلرى ايچون بخرانك امتدادينه ، بخران طيى سنى كيرمه مه سنى ، مشكلات وموانعه معروض قالمه سنى بتون قوتلى ايله جالبشورلر ! بونقطه نظردن ده عثمانلى انقلابى ايله فرانسه انقلابى آراسنده غريب بر مشابيهت موجود در . فرانسه انقلابنه قارشى چيقمش اولان آوروپا صنوف حاكمه سى بوكونده عثمانلى انقلابنه قارشى چيقمشدر . چونكه عين منافع بوكونده معروض تهلكدر . آفريقا وآسياده بو قدر اسلام مستملكه لرينه مالك اولان آوروپا صنوف حاكمه سى ، فرانسه انقلاب كيرى زماننده تخت وتاجلرينى ، امتيازات صنفه لرينى معروض تهلكه كورن تاجداران واصيلزاده لر كې واهمه ده دوشويورلر . فقط بونلر - فرانسه انقلابى زماننده نه قدر موفق اولديلر ايسه - عثمانلى انقلابنه قارشى چيقمش لرنده ده او قدر موفق اولاييلرلر . بو مناسبتله روس مشاهير ادبا ومتفكريندن متوفى لئون تولستوي نك روس چارينه يازمش اولدينى بر مكتويك بر فقره سنى ذكر ايتمه يى مناسب كوريورز . تولستوى آباء كنيسا طرفندن كليسادن اخراج ايدلمش وچار كده تهديداتنه معروض قالمشدى . تولستوى مكتوبنده ديبوركه : سن [اى چار] بيم شوقانى وجودىمى ازدير تر ، اولدير تر ، وحتى يا قدير رو كوللرينى ده روزكارلر صاوورتديره بيليرسك . فقط بنده برشى واردركه نه سن ، نه سنك مالك بولنديغك ميليونلرجه سونكولر ،

وحتى نه ده بتون کون و مکان اوکا تحکم ایدمهزلر . اوده بنم روحمدن ، بنم افکارمدن عبارتدر ! »

آوروپالیر عثمانلی انقلابنه قارشى هر نوع مشکلات و موانع ایقاع ایدمه بیلیرلر . فقط او انقلابک صاحمش اولدینی افکار و حسیاتک اوکی آرتق آله مز ! او بر طرفدن آسیایه دیگر طرفدن آفریقایه طوغرو اویله بر سیلان جوشانله قوشویورکه آنک اوکمه کچمک تولستویک دیدیکی کبی کون و مکانک بیله النده دکلدیر . اوسیلانک نتیجه سی اسلامیتک تجددی و شرقک اویانمه سی اوله جقدیر !
اصمیر آغایف

تصحیح و اعتذار — « تورک یوردی » نك ايكنجی ییلنك ۱۹ نجی صایسندمه « تورک تاریخ مدنی » عنوانی مقاله ده و ۷۲۴ نجی صحیفه نك اون برنجی سطرندمه « تاریخ جبرینك ۷۰۲ نجی سنه سندمه » برینه « تاریخ جبرینك ۵۰۲ نجی سنه سندمه » دیه ترتیب ایدیلشدر . مقاله نك انشای ترتیبندمه صاحب مقاله سیاحتده بولندیغندن تصحیحلر کندی طرفندن یاپیلما دینی جهته ده بر طاقم ترتیب خطالری واردر . بونك ایچون قارئلر مزه بیان اعتذار ایدمه ز .

ادبیات

ادبیات مزده ملیت حسی

بوکونکی بشریتک قاموس مدرکاتنده اک کوچ ، اک مههم صورتده تعریف ایدیله بیلمش کله لردن بری ده « ملت » و « ملیت » مدلولیدر . انسانلرک هر مسئله یی بسیطلشدیرمک خصوصنده حائز اولدقلری فطری استعداد و تمایله رغما بومدلول حالا معضلیت و مشکلاتی محافظه ایدیور . « ره نان » دن « فوییه » یه قدر بوخصوصده سرد ایدیلن مختلف حتی متضاد فکرلرک بسیط بر خلاصه سنی